

Halina Jankowska (1893 – 1944)

Psychiatra, doktor nauk medycznych, adiunkt Kliniki Psychiatrycznej Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie, a następnie ordynator oddziału psychiatrycznego dla kobiet w szpitalu św. Jana Bożego w Warszawie. Prowadziła badania nad ejdetyzmem.

Halina Jankowska wcześniej zainteresowała się problematyką pedagogiki specjalnej. Jeszcze w czasie pobytu w Wilnie należała do tamtejszej Sekcji Szkolnictwa Specjalnego. Kierowała również wileńską Pracownią Psychologiczną, prowadzącą m.in. selekcję dzieci upośledzonych umysłowo do szkół specjalnych. Od 1937 r., po odejściu z PIPS doc. Władysława Sterlinga, objęła, na prośbę M. Grzegorzewskiej, wykłady z „psychopatologii dziecka”. Była uczestniczką nacjonalistycznych ruchów katolickich (m.in. Iuventus Christiana); w czasie wojny aktywnie, z narażeniem życia, współuczestniczyła w akcji ratowania lekarzy-Żydów. Jej śmierć porównuje się z odejściem Janusza Korczaka. Podobnie jak On, bohatersko z wyboru zginęła razem ze swoimi chorymi.

„Rok 1944. Nadeszła chwila ostatnia i dla szpitala Jana Bożego. Rozpuszczono wszystkich chorych, ale niektórzy trzymali się kurczowo ścian, przywarli do framug okiennych — jakiś lęk upiorny przed światem skrwawionym, płonącym, zdruzgotanym, przed wyzwoloną z okowów moralności nienawiścią, rozdygotanym w jęku ludzkim, w huku bomb, szrapneli i trzasku walących się domów. Wszyscy lekarze opuścili już szpital. Została tylko ona z tą właśnie grupą chorych ludzi w szale. Nic nie pomogły rozpaczliwe nalegania kolegów-lekarzy, że wyjść należy bez zwłoki, natychmiast, bo nic im już pomóc nie zdoła. Ani chwili wahania — zostaje z nimi — z chorym Człowiekiem. Nie było czasu do stracenia — odeszli. Za chwilę dach szpitala runął!” (Grzegorzewska 1958, s. 69).

Główne prace: „Poziom inteligencji dzieci szkół powszechnych m. Wilna według skali Bineta-Simon-Terman oraz wartość poszczególnych testów w świetle tych badań”. „Polskie Archiwum Psychologii” 1930 nr 3; „Warunki życia rodzin dzieci upośledzonych umysłowo w Warszawie”. „Szkola Specjalna” 1936/37, nr 1, „Znaczenie ejdetyzmu w psychopatologii dziecka”. „Szkola Specjalna” 1938/39, nr 1.

Wojciech Gasik, Jan Pańczyk (1997). *Czołowi polscy pedagodzy specjalni oraz absolwenci PIPS i WSPS z lat 1971–1996*, s. 22–24.